ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання Атестаційної архітектурно-будівельної комісії Мінрозвитку
від «02» грудня 2025 року № 9

Типова програма підвищення кваліфікації
«Фахівець із безбар'єрності»

1. Загальна характеристика програми

Програма розроблена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 537 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18 березня 2025 р. № 311) «Про затвердження Порядку проведення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю» і спрямована на набуття та вдосконалення компетентностей у сфері забезпечення безбар'єрності об'єктів фізичного оточення.

2. Цільова група

Фахівці, які здійснюють моніторинг та оцінку ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для маломобільних груп населення в тому числі осіб з інвалідністю.

3. Передумови навчання за програмою

Наявність освіти не нижче першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями «Архітектура та містобудування» або «Будівництво та цивільна інженерія».

4. Обсяг та форма навчання

Обсяг: не менше двох кредитів ЄКТС (не менше 60 академічних годин). Форма навчання: очна, дистанційна, змішана.

5. Мета програми

Набуття та вдосконалення сучасних знань про вимоги безбар'єрності під час будівництва об'єктів фізичного оточення а також під час їх експлуатації, формування практичних навичок проведення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення, підготовки звітів і рекомендацій щодо забезпечення безбар'єрності в частині фізичної доступності.

6. Основні завдання програми підготовки фахівця з безбар'єрності:

1. Формування знань про інституційно-правові засади забезпечення рівності всіх членів суспільства, незалежно від вад здоров'я.

2. Засвоєння інструментів державної політики у сфері захисту прав та інтересів маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю.

3. Ознайомлення з особливостями гармонізації національних вимог до будівель і споруд з європейськими вимогами щодо доступності.

4. Вивчення нормативно-правових вимог для забезпечення доступності до об'єктів фізичного оточення для осіб з інвалідністю та взаємозв'язку доступності з іншими основними вимогами до будівель і споруд.

5. Засвоєння нормативних підходів до оцінки відповідності доступності будівель і навколишнього середовища встановленим вимогам.

6. Розвиток умінь для застосовування чинних нормативно-правових актів та інших документів, що регулюють вимоги до фізичної безбар'єрності у практичній діяльності.

7. Формування навичок для визначення параметрів об'єкта моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення з використанням проєктної документації, технічних паспортів, експлуатаційних документів та нормативно-методичних джерел.

8. Опанування методики формування функціональних вимог щодо забезпечення доступності об'єкта фізичного оточення

9. Розвиток вмінь, навичок для підготовки звітів та рекомендацій щодо забезпечення відповідності об'єктів фізичного оточення вимогам стосовно їх безперешкодного доступу.

10. Забезпечення ефективної роботи з нормативно-правовою базою у сфері безбар'єрності.

11. Формування навичок користування сучасними інструментами отримання, аналізу та створення інформації щодо функціонального забезпечення доступності будівель і навколишнього середовища.

7. Очікувані результати навчання:

За результатами навчання слухачі повинні продемонструвати:

- знання національного та міжнародного законодавства щодо забезпечення безбар'єрності;
- уміння застосовувати нормативні документи та формувати параметри для забезпечення безперешкодного доступу до об'єктів фізичного оточення;
- навички роботи з чек-листами, підготовкою звітів і пропозицій щодо усунення бар'єрів;

• здатність здійснювати оцінку відповідності вимогам безбар’єрності на різних етапах життєвого циклу об’єкта.

8. Зміст типової програми

• Модуль 1. Основні положення державної політики зі створення безбар’єрного простору в Україні

• Модуль 2. Міжнародний досвід втілення безбар’єрного простору

• Модуль 3. Моніторинг та оцінка ступеня фізичної безбар’єрності об'єктів урбанізованого середовища для осіб з інвалідністю

• Модуль 4. Моніторинг та оцінка ступеня фізичної безбар’єрності транспортної інфраструктури, вулично-дорожньої мережі та об’єктів благоустрою

• Модуль 5. Підготовка звітів та рекомендацій щодо забезпечення фізичної безбар’єрності об’єкта урбанізованого середовища.

ТИПОВА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Назва модулів, тем	Кількість годин			
	загальна кількість академ. годин/ кредитів ЄКТС	у тому числі:		
		лекційні заняття	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5
Модуль 1. Основні положення державної політики зі створення безбар’єрного простору в Україні				
Тема. 1.1. . Національне законодавство щодо доступності МГН. Національна стратегія безбар’єрності, заходи з її виконання.	2	2		
Тема. 1.2. Інклюзивність як складова цілей сталого розвитку ООН. Цілі сталого розвитку України в законодавстві.	1	1		
Тема. 1.3. Еволюція вимог суспільства щодо доступності, Конвенція про права осіб з інвалідністю як сучасне уявлення світової спільноти про доступність.	1	1		
Модуль 2. Міжнародний досвід втілення безбар’єрного простору				
Тема. 2.1 Досвід країн в законодавчому регулюванні обов’язковості доступності на об’єктах надання послуг (закон ADA, Регламент ЄС 305/2011)	1	1		
Тема. 2.2. . Доступність як основна вимога до будівель і споруд.	1	1		
Тема. 2.3. Зобов’язання держави щодо забезпечення безпеки заходів доступності при реалізації фізичної безбар’єрності.	1	1		
Тема. 2.4. Відповідальність власників за	1	1		

безпеку будівель і споруд. Система оцінки технічного стану об'єктів будівництва, паспортизація.				
Модуль 3. Моніторинг та оцінка ступеня фізичної безбар'єрності об'єктів урбанізованого середовища для осіб з інвалідністю				
Тема 3.1. Механізм здійснення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення	**5**	**2**	**2**	**1**
Тема 3.3. Моніторинг та оцінки ступеня безбар'єрності громадських будівель і споруд	**5**	**2**	**2**	**1**
Тема 3.3. Особливості здійснення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності окремих типів закладів соціальної інфраструктури громадських будівель і споруд (закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо)	**5**	**2**	**2**	**1**
Тема. 3.4 Моніторинг та оцінки ступеня безбар'єрності житлових будинків та прибудинкової території	**5**	**2**	**2**	**1**
Модуль 4. Моніторинг та оцінка ступеня фізичної безбар'єрності транспортної інфраструктури, вулично-дорожньої мережі та об'єктів благоустрою				
Тема 4.1. Моніторинг та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів транспортної інфраструктури	**5**	**2**	**2**	**1**
Тема 4.2. Моніторинг та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів вулично-дорожньої мережі	**5**	**2**	**2**	**1**
Тема 4.3. Моніторинг та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів благоустрою	**5**	**2**	**2**	**1**
Модуль 5. Підготовка звітів та рекомендацій щодо забезпечення фізичної безбар'єрності об'єкта урбанізованого середовища.				
Тема 5.1. Обстеження об'єктів фізичного оточення (практична складова)	**9**	**4**	**4**	**1**
Тема 5.2. Методика заповнення карток безбар'єрності об'єкта фізичного оточення	**4**	**2**	**2**	
Тема 5.3. Підготовка рекомендації щодо здійснення заходів з облаштування елементів доступності для маломобільних груп населення на об'єктах фізичного оточення	**4**	**2**	**2**	
РАЗОМ	**60**	**30**	**22**	**8**

9. Оцінювання результатів навчання

Документ (сертифікат) про підвищення кваліфікації учаснику навчання видається за умов проходження навчання та успішної здачі підсумкового контролю. Підсумковий контроль здійснюється у формі тестування.

Поточний контроль проводиться під час занять у рамках реалізації навчальних модулів програми і може передбачати опитування, виступи на

практичних заняттях, перевірку результатів виконання практичних завдань, самостійної роботи, опрацювання нормативно-правових актів, аналіз ситуацій тощо.

Документ за результатами навчання: **Сертифікат про здобуття компетенції із фізичної безбар'єрності.**

10. Нормативно-правове та ресурсне забезпечення

1) ISO/UNDP PAS 53002:2024 «Рекомендації щодо сприяння досягненню Цілей сталого розвитку ООН (ЦСР)» [https://www.iso.org/standard/87945.html]
2) Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71/print]
3) Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року № 3038-VI [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text]
4) Закон України «Про будівельні норми» від 05.11.2009 № 1704-VI [https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1704-17#Text]
5) Закон України «Про надання будівельної продукції на ринку» від 02.09.2020 №850-IX [https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/850-20#Text]
6) Регламент ЄС 305/2011 / Regulation (EU) No 305/2011 Європейського парламенту і Ради про встановлення гармонізованих умов для поширення на ринку будівельної продукції і скасування Директиви 89/106 / ЄЕС (офіційний переклад)
7) «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25.09.2015) [https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyy-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku]
8) Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019) [https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825]
9) Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 №366-р) [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80/conv#top]
10) Про затвердження плану заходів на 2025—2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.03.2025 № 374-р) [https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennnia-bezbariernoho-prostoru-v-ukraini-na-period-do-2030-roku-i-374]

11) Порядок видачі або відмови у видачі свідоцтва про призначення, розширення або скорочення сфери призначення, призупинення чи поновлення дії або анулювання такого свідоцтва (затверджений постановою КМУ від 04.11.2020 № 1071) [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1071-2020-%D0%BF#Text]

12) Спеціальні вимоги до призначених органів з оцінки відповідності (затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 56) [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2016-%D0%BF/conv#Text]

13) ДБН В.1.2-9:2021 «Безпека і доступність при експлуатації» [https://e-construction.gov.ua/laws_detail/30741791027023066 87?doc_type=2]

14) ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» [https://e-construction.gov.ua/laws_detail/31923621609781341 52?doc_type=2]

15) ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів» [https://e-construction.gov.ua/laws_detail/31996869598028773 15?doc_type=2]

16) ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій» [https://e-construction.gov.ua/laws_detail/32560667328669304 60]

17) ДБН В.2.2-15-2019 «Житлові будинки. Основні положення» [https://e-construction.gov.ua/laws_detail/31996509719195831 06]

18) ДБН В.2.2-9:2018 «Громадські будинки та споруди. Основні положення» [https://e-construction.gov.ua/laws_detail/31996481136691791 81?doc_type=2]

19) ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» [https://e-construction.gov.ua/laws_detail/36531603794894537 45?doc_type=2]

20) ДСТУ EN 17210:2022 «Доступність та зручність використання вбудованого середовища - Функціональні вимоги»

21) ДСТУ Б ISO 21542:2013 «Будинки і споруди. Доступність і зручність використання побудованого життєвого середовища» (ISO 21542:2011, IDT)

22) ДСТУ CEN/TR 17622:2022 «Доступність і зручність використання архітектурного середовища. Оцінювання відповідності» (CEN/TR 17622:2021, IDT) [https://online.budstandart.com/ua/catalog/document.html?id_doc=100057]

23) ДСТУ 9193:2022 «Настанова щодо застосування параметричного методу нормування в будівництві» [https://online.budstandart.com/ua/catalog/document.html?id_doc=99376]

24) ДСТУ-Н Б А.1.3-1:2016 «Визначення параметрів будівель, споруд і території забудови. Загальні вимоги.»